

Premievaststelling vrijwillige verzekering Ziektewet, WW, WAO en WIA 2019

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	2
1. Vrijwillige verzekeringen 2019	3
1.1. Algemeen	3
1.2. Het verzekerdenbestand	3
1.3. Premie Ziektewet	4
1.4. Premie WW	5
1.5. Premie WAO/WIA	5
Bijlage I Financieel overzicht vrijwillige verzekeringen	6
Colofon	7

Managementsamenvatting

Werknemers zijn verplicht verzekerd voor de werknemersverzekeringen. Zelfstandigen, personen die tijdelijk niet werken, ontwikkelingswerkers en alfahulpen¹ hebben de mogelijkheid om zich bij UWV vrijwillig te verzekeren voor de Ziektewet, WW, WAO en WIA of een combinatie hiervan.

Per 1 januari 2018 is het aantal vrijwillig verzekerden bij UWV ongeveer 17.800. Van het totaal aantal zelfstandigen is circa 2% vrijwillig verzekerd bij UWV. Dit lage percentage komt hoofdzakelijk doordat de aanmelding voor de vrijwillige verzekering bij UWV slechts onder bepaalde voorwaarden mogelijk is².

UWV stelt jaarlijks de premies voor de vrijwillige verzekeringen vast. In de Wfsv is opgenomen dat voor de WW, WAO en WIA geldt dat de premie niet hoger mag zijn dan het door het ministerie van SZW landelijk vastgestelde wettelijke premiepercentage. De Ziektewet kent geen landelijk vastgesteld wettelijk percentage en wordt daarom op kostendekkend niveau vastgesteld³.

In tabel 1 staan de vastgestelde premies voor de vrijwillige verzekeringen Ziektewet, WW, WAO en WIA voor het premiejaren 2015-2019.

Voor de premieberekening bepalen we de verwachte lasten en het verwacht verzekerd bedrag in 2019.

Bij de WW gaat het om een gering aantal verzekerden (voornamelijk ontwikkelingswerkers) en niet meer dan enkele tientallen uitkeringsgerechtigden. Voor 2019 is de wettelijk vastgestelde premie WW voor werknemers (4,37%) hoger dan de berekende kostendekkende premie (1,80%). De premie WW vrijwillig verzekerden kan dus kostendekkend worden vastgesteld. De WW-premie is hoger dan in 2018 wat hoofdzakelijk komt door een afname in het verzekerd bedrag.

De premie WAO en WIA voor 2019 is gesteld op hetzelfde percentage als van de verplicht verzekerden, omdat het berekend kostendekkend niveau boven de wettelijk vastgestelde premie uitkomt. De geraamde kostendekkende premie WAO/WIA voor 2019 komt namelijk uit op 9,79%. Omdat de vrijwillige premie WAO niet boven het wettelijk vastgestelde premie WAO (6,46%) mag uitkomen wordt de vrijwillige premie WAO vastgesteld op 6,46%. De vrijwillige premie WIA mag volgens de wet niet hoger worden dan de som van de vastgestelde premie WAO (6,46%) en het rekenpercentage Whk WGA (0,77%). De vrijwillige premie WIA wordt vastgesteld op 7,23%.

Omdat de premies WAO/WIA niet kostendekkend kunnen worden vastgesteld resulteert het saldo vrijwillige verzekeringen op totaal niveau op € 11 miljoen (negatief). Dit wordt betaald uit het Aof.

Tabel 1 Premies vrijwillige verzekeringen 2015 – 2019

Premies in %

Premiepercentages	2015	2016	2017	2018	2019
Ziektewet					
Landelijk	9,50	9,30	9,20	9,00	8,25
Alfahulpen	8,40	8,25	7,95	7,80	7,40
WW	1,45	1,40	1,55	1,60	1,80
WAO	5,25	5,88	6,16	6,27	6,46
WIA	6,00	6,61	6,92	7,04	7,23

De stijging van de premie in de afgelopen jaren voor de vrijwillige verzekering WAO en WIA wordt, omdat ze niet kostendekkend kunnen worden vastgesteld, volledig bepaald door de wettelijk vastgestelde premie WAO en Whk WGA. Omdat deze premies de afgelopen jaren continue zijn gestegen leidde dit de afgelopen jaren ook tot een stijging van premies voor de vrijwillige verzekering WAO en WIA.

¹ Alfahulpen zijn huishoudelijke hulpen die minder dan 4 dagen voor 1 opdrachtgever werken.

² Zie hoofdstuk 1.1.

³ De premies vrijwillige verzekeringen hebben geen goedkeuring van de Minister van SZW nodig.

1. Vrijwillige verzekeringen 2019

1.1. Algemeen

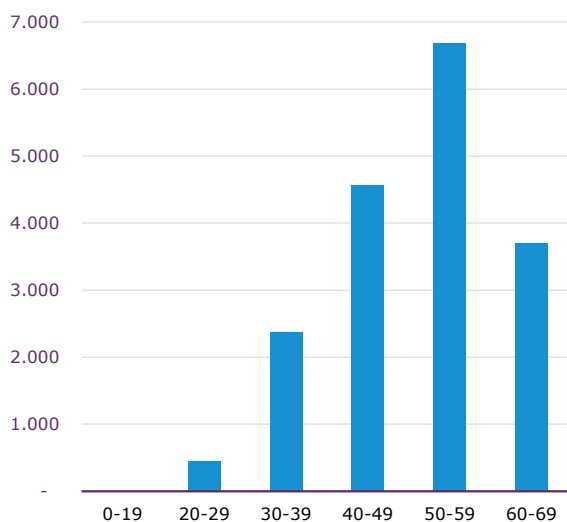
Een zelfstandige kan in aanmerking komen voor een vrijwillige verzekering bij UWV na beëindiging van een dienstverband of als een persoon na beëindiging van de uitkering zelfstandige wil worden. De aanmeldtermijn voor een vrijwillige verzekering bij UWV bedraagt 13 weken na een verplichte werknemersverzekering. Dit is de voornaamste reden dat van het totaal aantal zelfstandigen slechts circa 2% vrijwillig verzekerd is bij UWV voor de Ziektewet, de WAO/WIA en/of de WW. Per 1 januari 2018 is het aantal vrijwillige verzekerden bij UWV namelijk ongeveer 17.800. Een zelfstandige heeft daarnaast altijd de mogelijkheid een Ziektewet/WIA verzekering af te sluiten bij een private verzekeraar.

Voor de premieberekening bepalen we de verwachte lasten en het verwacht verzekerd bedrag in 2019. Daarnaast wordt er gerekend met het indexeringspercentage van 1,35% per 1 januari 2019 en zijn voor de ramingen de realisaties tot en met september 2018 gebruikt. De premies worden kostendekkend bepaald en zijn voor de WW, WAO en WIA gemaximeerd aan de verplichte premiepercentages van de werknemersverzekeringen. Vanaf 1 januari 2017 worden de WAO/WIA premiebatens in het Aof niet meer op de wet WAO verantwoord maar op de wet WIA, omdat een verzekerde geen WAO verzekering meer kan afsluiten⁴.

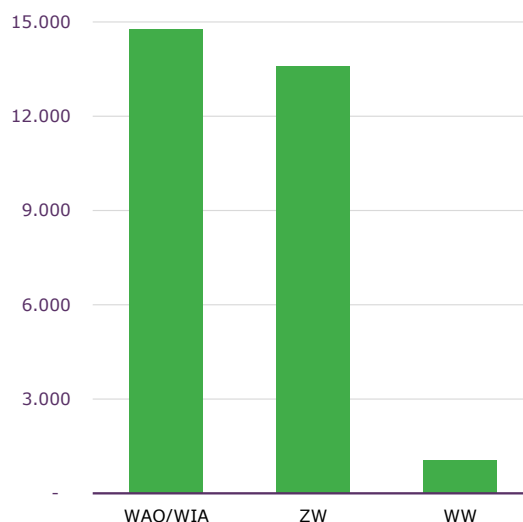
1.2. Het verzekerdenbestand

Per 1 januari 2018 heeft UWV ongeveer 17.800 vrijwillig verzekerden waarvan circa 4.500 met een uitkering⁵. De grootste groep vrijwillig verzekerden bij UWV bevinden zich in de leeftijdscategorieën 40-49 en 50-59 en de meeste verzekerden zijn verzekerd voor de WAO/WIA en/of Ziektewet. Als persoon kan je je verzekeren voor meerdere wetten, vandaar dat de aantallen in figuur 1.2. hoger liggen dan het totaal aantal vrijwillig verzekerden.

Figuur 1.1. Aantal vrijwillig verzekerden per leeftijdscategorie

Figuur 1.2. Aantallen verzekerd per wet

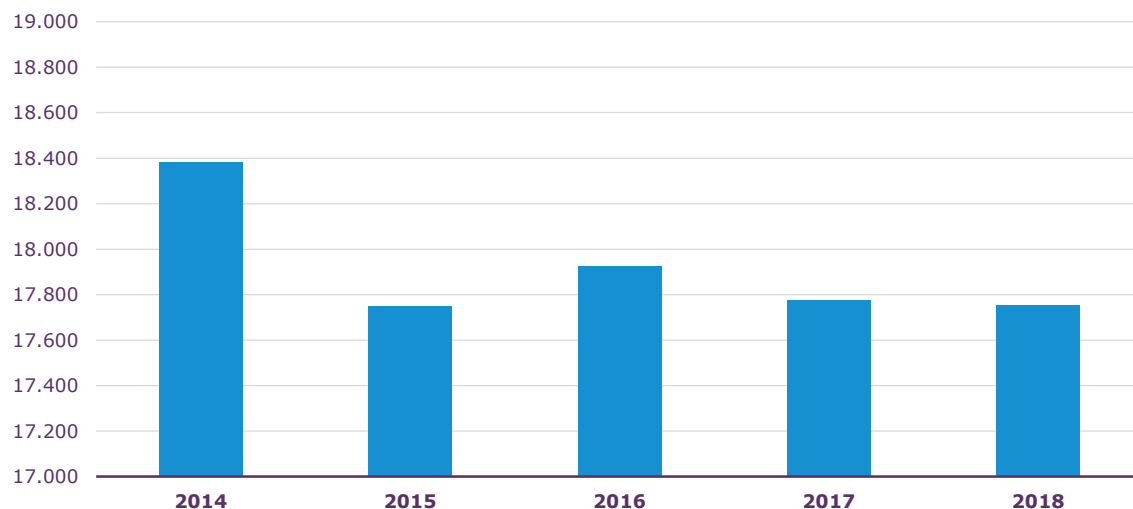

⁴ Uitzonderingen hierop zijn personen met een uitkering van minder dan 45-55% of met een terugval naar mate van arbeidsongeschiktheid die kleiner is dan 45-55% die daarnaast een eigen bedrijf starten, gaan werken als alfhulp of als particuliere (huishoudelijke) hulp, of in loondienst zijn en het werk tijdelijk onderbreken.

⁵ De verzekerde betaalt geen premie als er sprake is van een uitkering.

Figuur 1.3 laat zien dat het aantal vrijwillig verzekerden bij UWV de afgelopen jaren een dalende trend vertoont, met een forsere daling in 2015 als gevolg van de vertraagde doorwerking van de afgelopen economische crisis.

Figuur 1.3 Aantal vrijwillig verzekerden 2014 – 2018

1.3. Premie Ziektewet

De vrijwillige verzekering Ziektewet kent 2 premies, namelijk een uniform landelijke premie en een premie voor degenen die ingezet worden voor het verlenen van huishoudelijke hulp, met hun eigen verzekeringsvoorwaarden (alfahulpen). UWV bepaalt het kostendekkende premiepercentage op basis van de raming van de totale lasten en het verwacht verzekerd bedrag in 2019⁶.

De formule voor de kostendekkende premie Ziektewet ziet er als volgt uit:

$$\text{De kostendekkende Ziektewet premie} = \frac{\text{Verwachte totale lasten Ziektewet}}{\text{Verwacht verzekerd bedrag Ziektewet}}$$

Het aantal vrijwillig verzekerden voor de Ziektewet is ongeveer 13.600. In 2018 zien we dat het volume in uitkeringsjaren afneemt, maar dat de gemiddelde jaaruitkering toeneemt⁷. Voor 2019 wordt een verdere beperkte daling van het aantal uitkeringsjaren verwacht en een stijging van de gemiddelde jaaruitkering.

Dit heeft tot resultaat dat de uitkeringslasten voor 2019 nagenoeg gelijk zijn de uitkeringslasten van 2018. De raming van de totale lasten komt voor 2019 uit op € 30 miljoen, waarvan € 26 miljoen uitkeringslasten, € 2 miljoen voor uitvoeringskosten en € 2 miljoen Zvw kosten.

Het geraamd verzekerd bedrag voor 2019 bedraagt € 362 miljoen. De raming van het verzekerd bedrag 2019 is gebaseerd op de ontwikkeling van het verzekerd bedrag in de afgelopen jaren.

Het kostendekkende premiepercentage voor 2019 is op basis van deze ramingen berekend op 8,25%. Bij de Ziektewet is er geen wettelijke maximering van toepassing. De daling van de premie wordt veroorzaakt door constante lasten en een stijgende loonsom.

Alfahulpen betalen een lagere premie van 7,40%, omdat ze de eerste 6 weken recht hebben op loondoorbetaling.

⁶ Vrijwillige verzekerden mogen zelf hun dagloon (verzekerd bedrag) kiezen tot het maximum dagloon.

⁷ De bedragen genoemd voor 2018 zijn gebaseerd op 9 maanden realisatie en betreffen hierom deels ramingen.

1.4. Premie WW

Bij de vrijwillige verzekering WW gaat het om een relatief gering aantal verzekerden en niet meer dan enkele tientallen uitkeringen⁸. Het volume in uitkeringsjaren neemt onder andere af aan de hand van de economische ontwikkeling. Daarnaast verwachten we dat de gemiddelde jaaruitkering in 2019 zal toenemen. De raming van de totale lasten WW 2019 bedraagt € 0,9 miljoen, waarvan € 0,8 miljoen uitkeringslasten en € 0,1 miljoen voor uitvoerings- en Zvw kosten.

Het geraamd verzekerd bedrag voor 2019 bedraagt € 49 miljoen. De raming van het verzekerd bedrag 2019 is gebaseerd op de ontwikkeling van het verzekerd bedrag in de afgelopen jaren.

De verwachte kostendeekkende premie voor 2019 is 1,80%. Voor 2019 geldt een wettelijke maximumpremie van 4,37%. Dit is het totaal van de AWF-premie van 3,60% en de gemiddelde sectorpremie over uitkeringen van 0,77%. Aangezien de kostendeekkende premie lager is dan de wettelijke maximumpremie wordt de WW-premie van de vrijwillige verzekering vastgesteld op 1,80%.

De stijging van het premiepercentage in 2019 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het lagere verzekerd bedrag in 2019.

Vanaf 2019 komen de WW-lasten voor rekening van het AWF.

1.5. Premie WAO/WIA

Het aantal vrijwillig verzekerden voor de WAO/WIA is ongeveer 14.800. De totale lasten WAO/WIA zijn voor 2019 geraamd op € 41 miljoen, waarvan € 36 miljoen uitkeringslasten WAO/WIA, € 2 miljoen uitvoeringskosten en € 3 miljoen Zvw kosten.

In de premienota Vrijwillig Verzekeren 2018 werden de uitkeringslasten voor 2018 geraamd op € 32 miljoen. Door verbeterde registratie zijn de uitkeringslasten voor volledig arbeidsongeschikten, die in de vorige premienota's niet zichtbaar waren, nu zichtbaar geworden. Dit leidt tot een extra stijging van de lasten met circa € 9 miljoen voor de vrijwillige verzekering en een daling van € 9 miljoen bij de verplichte verzekering.

Het geraamde verzekerde bedrag van de WAO/WIA voor 2019 bedraagt € 417 miljoen. De raming van het verzekerd bedrag 2019 is gebaseerd op de ontwikkeling van het verzekerd bedrag in de afgelopen jaren.

De kostendeekkende premie vrijwillige verzekering voor de WAO/WIA komt in 2019 uit op 9,79%.

De WIA-premie voor vrijwillig verzekerden mag volgens de wet niet hoger gesteld worden dan som van de basispremie WAO/WIA van 6,46% en het rekenpercentage Whk WGA⁹ van 0,77%. Het premiepercentage voor WIA-vrijwillig verzekerden in 2019 wordt hierdoor op 7,23% vastgesteld.

Ook de WAO-premie voor vrijwillig verzekerden mag volgens de wet niet hoger gesteld worden dan de basispremie WAO/WIA voor verplicht verzekerden. De premie voor verplicht verzekerden bedraagt 6,46% voor 2019. Het gaat bij deze verzekeringsvorm om een aantal personen, dat nog op basis van de WAO verzekerd kan zijn. In beginsel is instroom in de WAO niet meer mogelijk. Echter op basis van bestaand overgangsrecht kunnen personen nog in de WAO stromen (voor de groepen die in voetnoot 3 genoemd worden).

De WIA-premie voor vrijwillig verzekerden is daarmee 0,19%-punt hoger dan het percentage voor 2018. Deze stijging wordt veroorzaakt door de toename van de basispremie WAO/WIA met 0,19%-punt (2018: 6,27%), die door het ministerie van SZW wordt vastgesteld. Het rekenpercentage Whk WGA wijzigt niet in 2019.

Ook de WAO-premie voor vrijwillig verzekerden is 0,19%-punt hoger dan het percentage voor 2018. Oorzaak hiervan is de stijging van de basispremie WAO/WIA-premie.

De baten bij de premies WAO/WIA voor 2019 worden geraamd op € 30 miljoen. Vanaf 2019 komen de WAO/WIA-lasten voor rekening van het Aof. Dit betekent dat het tekort van € 11 miljoen wordt betaald uit het Aof.

⁸ Bijvoorbeeld ontwikkelingswerkers

⁹ Met ingang van 1 januari 2017 is er geen uitsplitsing WGA vast en –flex, omdat het eigenrisicodragerschap WGA in de Whk is uitgebreid met de WGA voor het flexibele personeel. Het eigenrisicodragerschap was alleen voor de WGA vast. Werkgevers zijn voor het gehele WGA-vast en –flex bij UWV verzekerd of bij een verzekeraar.

Bijlage I   Financieel overzicht vrijwillige verzekeringen

Bedragen in miljoen euro's	2015	2016	2017	2018	2019
Baten					
Premiebatens	56	60	61	62	61
WAO/WIA	24	27	28	30	30
Ziektewet	32	32	32	32	30
WW	1	1	1	1	1
Totale baten	56	60	61	62	61
Lasten					
Uitkeringslasten	60	59	56	63	63
WAO/WIA	31	31	29	37	36
Ziektewet	28	27	26	26	26
WW	1	1	1	1	1
ZVW	4	4	4	4	4
Uitvoeringskosten	4	4	4	4	4
Totale lasten	68	67	64	72	72
Saldo	-12	-6	-3	-10	-11

Colofon

Uitgave

Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Financieel Economische Zaken
afdeling Planning, Control en Analyse

Postadres

Postbus 58285
1040 HG Amsterdam

Inlichtingen

Fondsenbeheer@uwv.nl

Redactie

Emiel Zegers
Saskia Mangoendinomo

